

Luk

Chapter 5

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

- 1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ, τὸν ὄχλον ἐπιχειῖσθαι
Dados nanging wonten-ing nalika-punika sang tiyang-kathah ngrubung
[G1096](#) [G1161](#) [G1722](#) [G3588](#) [G3588](#) [G3793](#) [G1945](#)
- αὐτῷ καὶ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ
Panjenenganipun lan mirengaken ing pangandikanipun Gusti Allah lan
[G0846](#) [G2532](#) [G0191](#) [G3588](#) [G3056](#) [G3588](#) [G2316](#) [G2532](#)
- αὐτὸς ἦν ἐστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ:
Panjenenganipun jumeneng ngadeg wonten-ing-pinggir ing tlagu Génésarét
[G0846](#) [G1510](#) [G2476](#) [G3844](#) [G3588](#) [G3041](#) [G1082](#)

Ing sawijining dina Gusti Yesus pinuju jumeneng ana ing pinggiring sagara Genesaret, wong akeh padha ngangseg arep ngrungokake pangandikane Gusti Allah.

- 2 καὶ εἶδεν πλοῖα δύο, ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην, οἱ δὲ
lan mirsani prau kalih ngadeg wonten-ing-pinggir ing tlagu para nanging
[G2532](#) [G3708](#) [G4143](#) [G1417](#) [G2476](#) [G3844](#) [G3588](#) [G3041](#) [G3588](#) [G1161](#)
- ἀλιεῖς ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες, ἔπλυνον τὰ δίκτυα.
juru-jala saking piyambakipun sampun-mandhap wisuh ing jala
[G0231](#) [G0575](#) [G0846](#) [G0576](#) [G4150](#) [G3588](#) [G1350](#)

Nuli mirsa prau loro ana ing pinggir sagara, juru-amek-iwak wis padha mentas lagi ngumbah jalane.

- 3 ἐμβὰς δὲ εἰς ἐν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος,
minggah nanging dhateng satunggal saking prau ingkang runika Simonipun
[G1684](#) [G1161](#) [G1519](#) [G1520](#) [G3588](#) [G4143](#) [G3739](#) [G1510](#) [G4613](#)
- ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαεῖν ὀλίγον. καθίσας
nyuwun piyambakipun saking ing dharatan mundur-sakedhik sakedhik lenggah
[G2065](#) [G0846](#) [G0575](#) [G3588](#) [G1093](#) [G1877](#) [G3641](#) [G2523](#)
- δὲ, ἐκ τοῦ πλοίου ἐδίδασκεν τοὺς ὄχλους.
nanging saking ing prau mulang dhateng tiyang-kathah
[G1161](#) [G1537](#) [G3588](#) [G4143](#) [G1321](#) [G3588](#) [G3793](#)

Panjenengane banjur minggah ing salah sijine prau iku, yaiku praune Simon, lan dhawuh, supaya praune rada didohake saka ing dharatan. Banjur lenggah lan memulang marang wong akeh mau saka ing prau.

- 4 ὥς δὲ ἐπαύσατο λαῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα,
nalika nanging sampun-rampung ngandika ngandika dhateng sang Simon
[G5613](#) [G1161](#) [G3973](#) [G2980](#) [G3004](#) [G4314](#) [G3588](#) [G4613](#)
- Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν
Majengna dhateng ing lebet lan edhunna ing jala panjenengan-sedaya
[G1877](#) [G1519](#) [G3588](#) [G0899](#) [G2532](#) [G5465](#) [G3588](#) [G1350](#) [G4771](#)
- εἰς ἄγραν.
kanggé njala
[G1519](#) [G0061](#)

Bareng wis rampung, tumuli ngandika marang Simon: "Mancala menyang ing panggonan kang jero, jalamu tibakna supaya oleh iwak."

5 καὶ ἀποκριθεὶς, Σίμων εἶπεν, Ἐπιστάτα, δι’ ὅλης νυκτὸς κοπιῶσαντες,
lan mangsuli Simon matur Guru sawetawis sedalu dalu sampun-makarya
[G2532](#) [G0611](#) [G4613](#) [G3004](#) [G1988](#) [G1223](#) [G3650](#) [G3571](#) [G2872](#)

οὐδὲν ἐλάβομεν, ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου,
boten-wonten angsal awit-saking nanging ing pangandikan Panjenengan
[G3762](#) [G2983](#) [G1909](#) [G1161](#) [G3588](#) [G4487](#) [G4771](#)

χαλάσω τὰ δίκτυα.
badhe-kula-edhunaken ing jala
[G5465](#) [G3588](#) [G1350](#)

Simon mangsuli, unjoke: “Guru, sampun sadalu muput anggen kawula sami nyambutdamel kanthi saestu, boten angsal punapa-punapa, ewadene margi saking dhawuh Paduka, kawula inggih badhe ndhawahaken jala.”

6 καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολὺ; διερρήσατο
lan runika nalika-nindakaken nyepeng kathah ulam sanget suwèk
[G2532](#) [G3778](#) [G4160](#) [G4788](#) [G4128](#) [G2486](#) [G4183](#) [G1284](#)

δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν.
nanging ing jala piyambakipun
[G1161](#) [G3588](#) [G1350](#) [G0846](#)

Sawise ditibakake, padha oleh iwak akeh banget, nganti jalane bedhah.

7 καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ,
lan ngawé dhateng kanca-nyambut-damel wonten-ing ing sanèsipun prau
[G2532](#) [G2656](#) [G3588](#) [G3353](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2087](#) [G4143](#)

τοῦ ἐλθόντας, συλλαβέσθαι αὐτοῖς; καὶ ἤλθον, καὶ ἐπλησαν ἀμφοτέρα
supados rawuh mitulungi piyambakipun lan rawuh lan ngisèni kekalih
[G3588](#) [G2064](#) [G4815](#) [G0846](#) [G2532](#) [G2064](#) [G2532](#) [G4130](#) [G0297](#)

τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά.
ing prau ngantos badhe-kelem punika
[G3588](#) [G4143](#) [G5620](#) [G1036](#) [G0846](#)

Kancane kang ana ing prau sijine padha diawe, dikon teka ngrewangi. Iya banjur padha teka, praune loro pisan diemoti, kebak nganti meh kerem.

8 ἰδὼν δὲ, Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ, λέγων,
mirsani nanging Simon Pétrus sumungkem wonten-ing jengku Gusti-Yésus matur
[G3708](#) [G1161](#) [G4613](#) [G4074](#) [G4363](#) [G3588](#) [G1119](#) [G2424](#) [G3004](#)

Ἔξελθε ἀπ’ ἐμοῦ, ὅτι ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς εἰμι, Κύριε.
Késaha saking kula amargi tiyang dosa kula-punika Gusti
[G1831](#) [G0575](#) [G1473](#) [G3754](#) [G0435](#) [G0268](#) [G1510](#) [G2962](#)

Nalika Simon nyumurupi kang mangkono iku, banjur nyungkemi jengkune Gusti Yesus sarta munjuk: “Gusti, Paduka mugèni karsaa nilar kawula, awit kawula punika tiyang dosa.”

9 θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν, καὶ πάντας τοὺς σὺν
gumun amargi ngrubung piyambakipun lan sedaya ingkang sesarengan-kaliyan
[G2285](#) [G1063](#) [G4023](#) [G0846](#) [G2532](#) [G3956](#) [G3588](#) [G4862](#)

αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ὧν συνέλαβον;
piyambakipun awit-saking ing panjala ing ulam ingkang sampun-dipun-cepeng
[G0846](#) [G1909](#) [G3588](#) [G0061](#) [G3588](#) [G2486](#) [G3739](#) [G4815](#)

Amarga Simon sakancane kabeh padha sumlengeren, dene samono akehe iwake sing kena.

- 10 ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἱ
 semanten-ugi nanging ugi Yakobus lan Yohanes putra Zébédéus ingkang
[G3668](#) [G1161](#) [G2532](#) [G2385](#) [G2532](#) [G2491](#) [G5207](#) [G2199](#) [G3739](#)
- ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα,
 punika kanca-nyambut-damel kaliyan Simon lan ngandika dhateng sang Simon
[G1510](#) [G2844](#) [G3588](#) [G4613](#) [G2532](#) [G3004](#) [G4314](#) [G3588](#) [G4613](#)
- ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβοῦ; ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔση
 sang Gusti-Yésus Sampun ajrih saking ing sapunika manungsa panjenengan-badhe
[G3588](#) [G2424](#) [G3361](#) [G5399](#) [G0575](#) [G3588](#) [G3568](#) [G0444](#) [G1510](#)
- ζωγρῶν.
 njala
[G2221](#)

Samono uga Yakobus lan Yokanan, anak-anake Zebedheus, kang padha dadi rewange Simon. Gusti Yesus nuli ngandika marang Simon: "Aja wedi, wiwit saiki kowe bakal padha amek wong."

- 11 καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες πάντα,
 lan sampun-mbekta ing prau dhateng ing dharatan nilar sedaya
[G2532](#) [G2609](#) [G3588](#) [G4143](#) [G1909](#) [G3588](#) [G1093](#) [G0863](#) [G3956](#)
- ἠκολούθησαν αὐτῷ.
 ndhèrèk Panjenenganipun
[G0190](#) [G0846](#)

Sawise minggirake praune, banjur padha ninggal samubarang kabeh sarta ndherekake Gusti Yesus.

- 12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν
 Lan dados wonten-ing nalika Panjenenganipun panjenenganipun wonten-ing
[G2532](#) [G1096](#) [G1722](#) [G3588](#) [G1510](#) [G0846](#) [G1722](#)
- μιᾶ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοῦ, ἀνὴρ πλήρης λέπρας, ἰδὼν δὲ
 satunggaling ing kitha lan lah tiyang-jaler kebak kusta mirsani nanging
[G1520](#) [G3588](#) [G4172](#) [G2532](#) [G3708](#) [G0435](#) [G4134](#) [G3014](#) [G3708](#) [G1161](#)
- τὸν Ἰησοῦν, πεσῶν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων,
 sang Gusti-Yésus sumungkem wonten-ing pasuryan nyuwun Panjenenganipun matur
[G3588](#) [G2424](#) [G4098](#) [G1909](#) [G4383](#) [G1189](#) [G0846](#) [G3004](#)
- Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθάρισαι.
 Gusti manawi Panjenengan-karsa Panjenengan-saged kula nyucèkaken
[G2962](#) [G1437](#) [G2309](#) [G1410](#) [G1473](#) [G2511](#)

Kacarita nalika Gusti Yesus ana ing sawijining kutha, ana wong kang awake sakojur budhugen. Bareng ndeleng Gusti Yesus banjur sumungkem ing bumi lan matur: "Gusti, manawi Paduka karsa, tamtu saged mbirat najis kawula."

- 13 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἤψατο αὐτοῦ, λέγων, Θέλω;
 lan ngulungaken ing asta ndemèk piyambakipun ngandika Aku-karsa
[G2532](#) [G1614](#) [G3588](#) [G5495](#) [G0680](#) [G0846](#) [G3004](#) [G2309](#)
- καθαρίσθητι! καὶ εὐθέως ἢ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.
 Resika lan sanalika ing kusta késah saking piyambakipun
[G2511](#) [G2532](#) [G2112](#) [G3588](#) [G3014](#) [G0565](#) [G0575](#) [G0846](#)

Gusti nuli mulung astane, ndemek wong mau kalawan ngandika: "Aku karsa, birata najismu!" Sanalika iku uga lelarane budhug sirna.

14 καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ
lan Panjenenganipun mréntahaken piyambakipun boten-wonten-satunggal-tiyang-pun
[G2532](#) [G0846](#) [G3853](#) [G0846](#) [G3367](#)

εἰπεῖν; ἀλλὰ ἀπελθὼν, δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ
matur nanging késaha tedahna panjenengan-piyambak dhateng imam lan
[G3004](#) [G0235](#) [G0565](#) [G1166](#) [G4572](#) [G3588](#) [G2409](#) [G2532](#)

προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξεν
ngaturna kanggé ing pangrucat panjenengan kados sampun-dipun-prentahaken
[G4374](#) [G4012](#) [G3588](#) [G2512](#) [G4771](#) [G2531](#) [G4367](#)

Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῦ.
Musa kanggé paseksi piyambakipun
[G3475](#) [G1519](#) [G3142](#) [G0846](#)

Wong mau tumuli diwaleri, supaya aja kandha-kandha marang wong sarta dipangandikani: “Lungaa, awakmu tuduhna marang imam lan nyaosna kurbaning pasucenmu, kaya kang wis diprentahake dening Nabi Musa, minangka paseksi marang kowe.”

15 διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ; καὶ συνήρχοντο
sumebar nanging langkung ing pawartos bab Panjenenganipun lan sami-kempal
[G1330](#) [G1161](#) [G3123](#) [G3588](#) [G3056](#) [G4012](#) [G0846](#) [G2532](#) [G4905](#)

ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν
tiyang-kathah kathah mirengaken lan kasarasakan saking ing sesakit
[G3793](#) [G4183](#) [G0191](#) [G2532](#) [G2323](#) [G0575](#) [G3588](#) [G0769](#)

αὐτῶν.
piyambakipun
[G0846](#)

Ewasamono pawarta bab Gusti Yesus iku malah saya sumebar nganti adoh, lan banjur akeh wong kang padha gumrudug sowan ing ngarsane arep ngrungokake pangandikane sarta supaya lelarane kawarasake.

16 αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ
Panjenenganipun nanging tindak mundur wonten-ing ing ara-ara-samun lan
[G0846](#) [G1161](#) [G1510](#) [G5298](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2048](#) [G2532](#)

προσευχόμενος.
ndedonga
[G4336](#)

Nanging Gusti Yesus banjur sumingkir menyang ing papan-papan kang sepi ndedonga.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν
Lan dados wonten-ing satunggaling ing dinten lan Panjenenganipun mulang
[G2532](#) [G1096](#) [G1722](#) [G1520](#) [G3588](#) [G2250](#) [G2532](#) [G0846](#) [G1510](#)

διδάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἱ
mulang lan wonten sami-lenggah tiyang-Farisi lan guru-Torèt ingkang
[G1321](#) [G2532](#) [G1510](#) [G2521](#) [G5330](#) [G2532](#) [G3547](#) [G3739](#)

ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας, καὶ Ἰουδαίας, καὶ
punika sampun-rawuh saking sedaya dhusun ing Galiléa lan Yudeá lan
[G1510](#) [G2064](#) [G1537](#) [G3956](#) [G2968](#) [G3588](#) [G1056](#) [G2532](#) [G2449](#) [G2532](#)

Ἱερουσαλήμ. καὶ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν.
Yérusalèm lan panguwaos Gusti wonten kanggé ing nyarasaken Panjenenganipun
[G2419](#) [G2532](#) [G1411](#) [G2962](#) [G1510](#) [G1519](#) [G3588](#) [G2390](#) [G0846](#)

Ing sawijining dina nalika Gusti Yesus pinuju memulang, ana wong Farisi lan ahli Toret sawatara kang padha lungguh ngrungokake. Iku padha teka saka ing desa-desa ing tanah Galilea lan Yudea, sarta saka ing kutha Yerusalem. Kawasaning Pangeran ana ing Panjenengane, mula saged paring kawarasan marang wong lara.

18 καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν
lan lah tiyang-jaler mbekta wonten-ing patujon tiyang ingkang ἦν
[G2532](#) [G3708](#) [G0435](#) [G5342](#) [G1909](#) [G2825](#) [G0444](#) [G3739](#) [G1510](#)
παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν, καὶ θεῖναι [αὐτὸν]
lumpuh lan madosi piyambakipun mlebet lan maranaken piyambakipun
[G3886](#) [G2532](#) [G2212](#) [G0846](#) [G1533](#) [G2532](#) [G5087](#) [G0846](#)
ἐνώπιον αὐτοῦ.
wonten-ing-ngajeng Panjenenganipun
[G1799](#) [G0846](#)

Banjur ana wong sawatara kang teka ngusung wong lumpuh ana ing paturone; iku padha mbudidaya bisane mlebu nyowanake marang ing ngarsane Gusti Yesus.

19 καὶ μὴ εὐρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν
lan boten manggihaken pundi mlebet piyambakipun awit-saking sang
[G2532](#) [G3361](#) [G2147](#) [G4169](#) [G1533](#) [G0846](#) [G1223](#) [G3588](#)
ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν
tiyang-kathah minggah dhateng ing payon mlebet-ing ing gendhéng nurunaken
[G3793](#) [G0305](#) [G1909](#) [G3588](#) [G1430](#) [G1223](#) [G3588](#) [G2766](#) [G2524](#)
αὐτὸν, σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον
piyambakipun sesarengan-kaliyan ing patujon-alit dhateng ing tengah
[G0846](#) [G4862](#) [G3588](#) [G2826](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3319](#)
ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ.
wonten-ing-ngajeng sang Gusti-Yésus
[G1715](#) [G3588](#) [G2424](#)

Sarehne ora bisa nggawa mlebu, marga saka akehing wong kang ana ing kono, banjur padha munggah ing payon, nuli mbukak payon iku lan wong kang lara diudhunake sapaturne menyang ing satengahe wong akeh pas ana ing ngarsane Gusti Yesus.

20 καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν, Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί
lan mirsani ing kapitadosan piyambakipun ngandika Hé-manungsa sampun-kaarunten
[G2532](#) [G3708](#) [G3588](#) [G4102](#) [G0846](#) [G3004](#) [G0444](#) [G0863](#)
σοι αἰ ἁμαρτίαι σου.
panjenengan ing dosa panjenengan
[G4771](#) [G3588](#) [G0266](#) [G4771](#)

Gusti Yesus bareng mirsa pangandele wong-wong mau, tumuli ngandika: "He, sadulur, dosamu wis kaapura."

21 καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες,
lan wiwit mikir para ahli-Torèt lan para tiyang-Farisi ngandika
[G2532](#) [G0756](#) [G1260](#) [G3588](#) [G1122](#) [G2532](#) [G3588](#) [G5330](#) [G3004](#)
Τίς ἐστὶν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας? τίς δύναται ἁμαρτίας
Sinten punika punika ingkang ngandika panganiaya Sinten saged dosa
[G5101](#) [G1510](#) [G3778](#) [G3739](#) [G2980](#) [G0988](#) [G5101](#) [G1410](#) [G0266](#)
ἀφεῖναι, εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός?
ngapunten kajawi namung namung sang Gusti-Allah
[G0863](#) [G1487](#) [G3361](#) [G3441](#) [G3588](#) [G2316](#)

Nanging para ahli Toret lan para wong Farisi padha mikir sajroning ati: "Sapa ta wong iki, dene nyenyamah marang Allah mangkono? Sapa sing bisa ngapura dosa kajaba Gusti Allah Piyambak?"

- 22 ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς, mangertosi nanging sang Gusti-Yésus ing panggalih piyambakipun mangsuli
[G1921](#) [G1161](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3588](#) [G1261](#) [G0846](#) [G0611](#)
- εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ngandika dhateng piyambakipun Kenging-menapa mikir wonten-ing ing manah
[G3004](#) [G4314](#) [G0846](#) [G5101](#) [G1260](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2588](#)
- ύμῶν?
 panjenengan-sedaya
[G4771](#)

| Nanging Gusti Yesus ngungingani pikirane wong-wong mau, mulane banjur ngandika: “Apa sing padha kokpikir ing sajroning atimu?”

- 23 τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφένωνταί σοι αἱ pundi ingkang langkung-gampil ngandika Sampun-kaapunten panjenengan ing
[G5101](#) [G1510](#) [G2123](#) [G3004](#) [G0863](#) [G4771](#) [G3588](#)
- ἀμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, Ἔγειρε καὶ περιπάτει? dosa panjenengan utawi ngandika Tangia lan lumampaha
[G0266](#) [G4771](#) [G2228](#) [G3004](#) [G1453](#) [G2532](#) [G4043](#)

| Gampang endi dhawuh: dosamu wis kaapura, karo dhawuh: Ngadega, lumakua?

- 24 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου supados nanging panjenengan-sedaya-sumerep bilih sang Putraning ing manungsa
[G2443](#) [G1161](#) [G1492](#) [G3754](#) [G3588](#) [G5207](#) [G3588](#) [G0444](#)
- ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἀμαρτίας... εἶπεν τῷ pangwaos gadhah wonten-ing ing bumi ngapunten dosa ngandika dhateng
[G1849](#) [G2192](#) [G1909](#) [G3588](#) [G1093](#) [G0863](#) [G0266](#) [G3004](#) [G3588](#)
- παραλελυμένῳ, Σοὶ λέγω, ἔγειρε, καὶ ἄρας τὸ κλινίδιον tiyang-lumpuh Panjenengan Aku-ngandika tangia lan angkata ing patujon-alit
[G3886](#) [G4771](#) [G3004](#) [G1453](#) [G2532](#) [G0142](#) [G3588](#) [G2826](#)
- σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. panjenengan tindaka dhateng ing griya panjenengan
[G4771](#) [G4198](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3624](#) [G4771](#)

| Nanging supaya kowe padha ngreti, yen Putraning Manungsa iku kuwasa ngapura dosa ana ing bumi,” banjur ngandika marang kang lumpuh iku: “Dhawuhku marang kowe: Ngadega, paturonmu angkat lan muliha!”

- 25 καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ’ lan sanalika ngadeg wonten-ing-ngajeng piyambakipun ngangkat ingkang
[G2532](#) [G3916](#) [G0450](#) [G1799](#) [G0846](#) [G0142](#) [G1909](#)
- ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν wonten-ing tilem késah dhateng ing griya piyambakipun ngluhuraken sang
[G3739](#) [G2621](#) [G0565](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3624](#) [G0846](#) [G1392](#) [G3588](#)
- Θεόν.
 Gusti-Allah
[G2316](#)

| Sanalika iku uga wong mau banjur ngadeg ana ing ngarepe wong akeh mau, ngangkat paturone, tumuli mulih kalawan ngluhurake Gusti Allah.

26 καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, καὶ
lan gumun nyerepang sedaya lan ngluhuraken sang Gusti-Allah lan
[G2532](#) [G1611](#) [G2983](#) [G0537](#) [G2532](#) [G1392](#) [G3588](#) [G2316](#) [G2532](#)
ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες, ὅτι εἶδομεν παράδοξα σήμερον.
kapenuhan ajrih ngandika bilih Kula-sampun-ningali prakawis-élok dinten-punika
[G4130](#) [G5401](#) [G3004](#) [G3754](#) [G3708](#) [G3861](#) [G4594](#)

Wong kabeh padha kaeraman lan padha ngluhurake Gusti Allah sarta padha wedi banget pangucap: “Dina iki aku kabeh wus padha nyumurupi barang-barang kang nggumunake banget.”

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην, ὀνόματι Λεῦιν,
Lan sasampunipun punika medal lan mirsani juru-pajeg namanipun Léwi
[G2532](#) [G3326](#) [G3778](#) [G1831](#) [G2532](#) [G2300](#) [G5057](#) [G3686](#) [G3018](#)
καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ,
lenggah wonten-ing ing panggenan-pajeg lan ngandika dhateng-piyambakipun
[G2521](#) [G1909](#) [G3588](#) [G5058](#) [G2532](#) [G3004](#) [G0846](#)
Ἄκολούθει μοι.
Ndhèrèka Kawula
[G0190](#) [G1473](#)

Sawise mangkono Gusti Yesus banjur tindak. Nuli mirsa juru-mupu-beya linggih ana ing pabeyan, jenenge Lewi. Iku dipangandikane mangkene: “Melua aku!”

28 καὶ καταλιπὼν πάντα, ἀναστὰς, ἠκολούθει αὐτῷ.
lan nilar sedaya ngadeg ndhèrèk Panjenenganipun
[G2532](#) [G2641](#) [G3956](#) [G0450](#) [G0190](#) [G0846](#)

Lewi banjur ngadeg, samubarang kabeh ditinggal lan ndherek Gusti Yesus.

29 Καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λεῦις αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ
Lan damel bujana ageng Léwi kanggé-Panjenenganipun wonten-ing ing griya
[G2532](#) [G4160](#) [G1403](#) [G3173](#) [G3018](#) [G0846](#) [G1722](#) [G3588](#) [G3614](#)
αὐτοῦ, καὶ ἦν ὄχλος πολὺς τελωνῶν καὶ ἄλλων, οἱ
piyambakipun lan wonten tiyang-kathah kathah juru-pajeg lan sanèsipun ingkang
[G0846](#) [G2532](#) [G1510](#) [G3793](#) [G4183](#) [G5057](#) [G2532](#) [G0243](#) [G3739](#)
ἦσαν μετ’ αὐτῶν κατακείμενοι.
punika sesarengan piyambakipun sami-dhahar
[G1510](#) [G3326](#) [G0846](#) [G2621](#)

Lewi tumuli nganakake bujana gedhe kagem Panjenengane ana ing omahe lan akeh juru-mupu-beya lan wong-wong liyane kang padha melu ngerung.

30 καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς
lan nggrundel para tiyang-Farisi lan para ahli-Torèt piyambakipun dhateng
[G2532](#) [G1111](#) [G3588](#) [G5330](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1122](#) [G0846](#) [G4314](#)
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, Διὰ τί μετὰ
para murid Panjenenganipun ngandika Kénging-menapa menapa sesarengan-kaliyan
[G3588](#) [G3101](#) [G0846](#) [G3004](#) [G1223](#) [G5101](#) [G3326](#)
τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε?
para juru-pajeg lan tiyang-dosa dhahar lan ngunjuk
[G3588](#) [G5057](#) [G2532](#) [G0268](#) [G2068](#) [G2532](#) [G4095](#)

Para wong Farisi lan ahli Toret padha grundelan karo para sakabate Gusti Yesus, tembunge: “Yagena kowe padha mangnan lan ngombe awor karo juru-mupu-beya lan wong dosa?”

31 καὶ ἀποκριθεὶς, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Οὐ χρείαν
lan mangsuli sang Gusti-Yésus ngandika dhateng piyambakipun Boten mbetahaken
[G2532](#) [G0611](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3004](#) [G4314](#) [G0846](#) [G3756](#) [G5532](#)

ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες.
gadhah tiyang ingkang-sehat dhoktèr nanging tiyang ingkang-gerah gadhah
[G2192](#) [G3588](#) [G5198](#) [G2395](#) [G0235](#) [G3588](#) [G2560](#) [G2192](#)

| Gusti Yesus banjur paring wangsulan, pangandikane: “Wong waras iku ora butuh dhokter, mung sing lara.

32 οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς, εἰς μετάνοιαν.
boten Aku-rawuh nimbali tiyang-leres nanging tiyang-dosa dhateng pamratobat
[G3756](#) [G2064](#) [G2564](#) [G1342](#) [G0235](#) [G0268](#) [G1519](#) [G3341](#)

| TekaKu ora ngundang wong sampurna, nanging wong dosa, supaya padha mratobat.”

33 Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν, Οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν
Tiyang nanging matur dhateng Panjenenganipun Para murid Yohanes siyam
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G4314](#) [G0846](#) [G3588](#) [G3101](#) [G2491](#) [G3522](#)

πυκνὰ, καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων; οἱ
asring lan pandonga nindakaken semanten-ugi ugi para para tiyang-Farisi para
[G4437](#) [G2532](#) [G1162](#) [G4160](#) [G3668](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3588](#) [G5330](#) [G3588](#)

δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν?
nanging Panjenengan dhahar lan ngunjuk
[G1161](#) [G4674](#) [G2068](#) [G2532](#) [G4095](#)

| Wong-wong Farisi mau banjur matur maneh marang Gusti Yesus: “Para sakabatipun Yokanan asring sami siyam sarta sembahyang, makaten ugi sakabatipun para tiyang Farisi, nanging punapaa dene para sakabat Panjenengan kok sami nedha kaliyan ngombe?”

34 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μὴ δύνασθε τοὺς
sang nanging Gusti-Yésus ngandika dhateng piyambakipun Punapa saged para
[G3588](#) [G1161](#) [G2424](#) [G3004](#) [G4314](#) [G0846](#) [G3361](#) [G1410](#) [G3588](#)

υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ’
putra ing kamar-pangantèn wonten-ing nalika sang pangantèn-kakung sesarengan
[G5207](#) [G3588](#) [G3567](#) [G1722](#) [G3739](#) [G3588](#) [G3566](#) [G3326](#)

αὐτῶν ἐστίν, ποιῆσαι νηστεῦσαι?
piyambakipun wonten dipun-damel siyam
[G0846](#) [G1510](#) [G4160](#) [G3522](#)

| Paring wangsulane Gusti Yesus: “Apa bisa para mitranging panganten lanang dikon pasa, sajroning pangantene isih ana?”

35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ’ αὐτῶν ὁ
badhe-rawuh nanging dinten lan nalika dipun-pundhut saking piyambakipun sang
[G2064](#) [G1161](#) [G2250](#) [G2532](#) [G3752](#) [G0522](#) [G0575](#) [G0846](#) [G3588](#)

νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
pangantèn-kakung lajeng sami-siyam wonten-ing punika ing dinten
[G3566](#) [G5119](#) [G3522](#) [G1722](#) [G1565](#) [G3588](#) [G2250](#)

| Nanging bakal ana wektune, pangantene kapethal saka ing antarane, ing kono banjur bakal padha pasa.”

36	Ἔλεγεν Ngandika G3004	δὲ nanging G1161	καὶ ugi G2532	παραβολὴν pasemon G3850	πρὸς dhateng G4314	αὐτοὺς, piyambakipun G0846	ὅτι bilih G3754	Οὐδείς Boten-wonten-tiyang G3762	
	ἐπίβλημα tambalan G1915	ἀπὸ saking G0575	ἱματίου ageman G2440	καινοῦ énggal G2537	σχίσας, nyuwèk G4977	ἐπιβάλλει nempelaken G1911	ἐπὶ wonten-ing G1909	ἱμάτιον ageman G2440	παλαιόν; lawas G3820
	εἶ manawi G1487	δὲ nanging G1161	μή' ἔγε boten G1490	καὶ ugi G2532	τὸ ingkang G3588	καινὸν énggal G2537	σχίσει, badhe-nyuwèk G4977	καὶ lan G2532	τῷ kaliyan-ingkang G3588
	παλαιῶ lawas G3820	οὐ boten G3756	συμφωνήσει, cocog G4856	τὸ ing G3588	ἐπίβλημα tambalan G1915	τὸ ingkang G3588	ἀπὸ saking G0575	τοῦ ingkang G3588	καινοῦ. énggal G2537

Lan maneh Panjenengane iya paring pasemon marang wong-wong mau: "Ora ana wong golek tambalan kalawan nyuwèk klambi anyar kanggo nambal klambi lawas. Yen mangkono, kang anyar iku bakal suwek, tur tambalan kang anyar mau ora cocog karo kang lawas.

37	καὶ lan G2532	οὐδείς boten-wonten-tiyang G3762	βάλλει ngesok G0906	οἶνον anggur G3631	νέον énggal G3501	εἰς dhateng G1519	ἄσκους impes G0779	παλαιούς; lawas G3820	εἶ manawi G1487	
	δὲ nanging G1161	μή' ἔγε boten G1490	ρήξει badhe-mbolong G4486	ὄ ing G3588	οἶνος anggur G3631	ὄ ingkang G3588	νέος énggal G3501	τοὺς ing G3588	ἄσκους, impes G0779	καὶ lan G2532
	αὐτὸς piyambakipun G0846	ἐκχυθήσεται, badhe-kawutahaken G1632	καὶ lan G2532	οἶ ing G3588	ἄσκοι impes G0779	ἀπολοῦνται; badhe-risak G0622				

Mangkono uga ora ana wong kang ngisekake anggur kang anyar ana ing impes lawas, awit manawa mangkono, anggur anyar mau bakal mbedhahake impese, dadine anggure wutah, impese rusak.

38	ἀλλὰ nanging G0235	οἶνον anggur G3631	νέον énggal G3501	εἰς dhateng G1519	ἄσκους impes G0779	καινοῦς énggal G2537	βλητέον, kedah-dipun-esokaken G0992
----	--	--	---	---	--	--	---

Nanging anggur anyar iku kudu diwadhahi ing impes anyar uga.

39	καὶ lan G2532	οὐδείς boten-wonten-tiyang G3762	πιῶν ngunjuk G4095	παλαιόν lawas G3820	θέλει kepengin G2309	νέον; énggal G3501	λέγει ngandika G3004	γάρ, amargi G1063	Ὅ Inggang G3588
	παλαιὸς lawas G3820	χρηστός éca G5543	ἐστιν. punika G1510						

Lan ora ana wong kang wis ngombe anggur lawas banjur kepengin ngombe anggur anyar, sabab banjur bakal ngucap: Anggur kang lawas iku enak banget."